

Мінеральна природна та питна вода в Україні (ринок, упаковка, тенденції)

Редакція давно планувала підготувати такий матеріал, та все якось не виходило. Усім відомо, яку надзвичайно важливу роль відіграє вода в житті людини, але відомо і те, що питна вода — це велика проблема для населення багатьох країн. За даними компанії Tetra Pak (Magazine. Tetra Pak, № 103, 2014) за 20 років (з 1990 по 2010 рр.) населення світу, яке має доступ до питної води, збільшилось з 2 до 6 млрд. Проте ще 783 млн людей у світі залишаються без вільного доступу до питної води. Якщо врахувати, що одна людина випиває чи повинна випивати в день 2 л води, а в рік 730 л, то для населення планети потрібно 5,2 трлн л або 5,2 км³ води на рік. Таку кількість води годі й збагнути. Тож уявімо собі куб довжиною 2 км, шириною теж 2 км і висотою 1,5 км. Саме його об'єм і дорівнює кількості води, необхідної для людей нашої планети на рік. Пам'ятаю, як у середині 60-х рр. минулого століття вперше потрапив до Франції і був вельми здивований, що населення купувало для власної потреби питну воду в пляшках. Пройшло 30 років і через різні причини (низька якість води з водопроводу, свідомість dbати про своє здоров'я, зростання доходів населення) такий тренд з'явився і на теренах України.

Бажання розібратися в питаннях споживання води в Україні привело мене до Асоціації виробників мінеральних та питних вод, а саме до її виконавчого директора Оксани Бамбури. Як виявилось, у виборі співбесідника я не помилився, адже спілкувався з поінформованим фахівцем, який до того же виявився щирим, відвертим, та ще й зі значним практичним досвідом. Саме тому Оксана Бамбура не тільки надала професійну інформацію, але й детально проаналізувала проблему споживання питної води в Україні, відкривши декілька секретів.

Валерій Кривошей, к.х.н.

— Оксано, давайте спочатку розберемося в термінології, адже часто доводиться чути про мінеральну, природну, питну, газовану, негазовану воду, безалкогольні напої. Яку воду виробляють компанії вашої Асоціації?

— Культура пиття в Україні розвивається і люди розуміють, що вода з загального водопостачання в нашій країні швидше підходить для побутового використання, а для пиття краще використовувати воду питну. Наша Асоціація об'єднує виробників мінеральної природної та питної фасованої води. Це окремий специфічний сегмент безалкогольних напоїв, якому відведено особливе місце. Люди вперше почали пакувати саме мінеральні газовані води. Їхня історія нараховує вже понад 100 років і тільки з середини минулого століття, десь з 50-х рр., на ринку з'явився такий про-

дукт, як негазована питна вода, упакована в пляшку.

— Через які причини саме така вода з'явилася на ринку?

— Розумієте, людина раніше не сприймала воду, до якої вона мала безпосередній доступ, як продукт, за який потрібно платити гроші. Але світ стає мобільним, швидким, до того ж із досліджень учених стало зрозумілим, що природну питну воду не можна замінити нічим іншим, що за своєю фізіологією це той продукт, який людина в будь-якому випадку має споживати. Її не можна замінити ні газованими напоями, ні тим паче алкогольними. Поступово цей новий вид послуг завоював довіру людей, і вони не те, що захотіли, а зрозуміли, що за чисту, завжди доступну, безпечну воду варто платити гроші. Ви-

робництво питної фасованої води ніколи не зможе замінити воду, яка тече з крану, бо це інша потреба. Але життя людини мінливе: вона почала багато переміщуватися, а тому виникло бажання мати свіжу і чисту воду завжди і скрізь. Вона хоче покласти її в сумочку, дати своїй дитині в школу, хоче, щоб пляшка води завжди була в неї під рукою і це зовсім не та вода, яка тече з крану. Вони одна одну не заміщують.

— *Наскільки населення України сьогодні забезпечено такою водою порівняно з іншими країнами?*

— Світове споживання питної фасованої води можна представити у відсотках. Так, наприклад, Азія (31 %), Європа (28,2 %), Північна Америка (23,7 %), Центральна та Південна Америки (8,5 %), Африка (8,2 %), Австралія (0,4 %). Для нас ближче Європа, тому кілька цифр по країнах цього

континенту: в Німеччині, Австрії та Іспанії — в середньому 2,1 л на день, у Франції, Великобританії та Данії — 0,7 л, у Швеції — 0,5 л. Українці хоч і споживають мало питної фасованої води (в середньому 0,2 л на день), але наш ринок перспективний. Не будемо робити з цього трагедії. Нам є куди рости, а тому вбачаємо в цьому перспективи розвитку.

— *Оксано, скажіть, будь ласка, я десь чув і читав, що в різних місцях України є потужні запаси мінеральної води такого складу, що її важко знайти в інших країнах. Якщо ця вода така особлива, що стримує нас наситити населення країни, та ще її продавати закордон?*

— Ви маєте рацію. Україна має колосальні запаси чистої і корисної природної мінеральної води. Ми настільки територіально і геологічно різноманітні, що у нас є води абсолютно унікальні і різні за своїм скла-

дом. Якщо Україна покаже свою палітру мінеральних вод світові, то він, напевно, здивується. Але поки ці води не використовуються на повну потужність. Індустрія мінеральної води почала активно розвиватися лише за часи незалежної України. Багато ґрунтовних досліджень, присвячених користі використання мінерально-питної води, зробили українські вчені. Я думаю, що нас поки стримує закритість нашого ринку, який багато років був цілком інформаційно відірізаний від іншого світу. У нас була своя, в межах Радянського Союзу, система класифікації мінерально-питних вод. Зараз інші часи, і в нас ще все попереду.

— *А це правда, що стримувальним чинником є те, що у нас раніше вода характеризувалася за ступенем мінералізації, а в європейських країнах за місцем її походження та оброблення? Тому наша*

ПРОИЗВОДСТВО И РЕАЛИЗАЦИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ КЛЕЕВ
для этикетировки, упаковки, деревообработки,
полиграфии и других областей применения

BEARDOW ADAMS
Unique In Hot Melt Adhesives

НПП «Люкс-Х» (ООО), Украина, г. Харьков, ул. Вишневая, 31, тел. +38 (057) 766 06 36, e-mail: office@lux-x.com

вода поки що не може бути сертифікована за європейськими нормами?

— Це справді так. У нас були різні нормативні платформи, адже ми не контактували один з одним. У нас було своє бачення щодо класифікації води, у них своє. Потрібно зламати цю застарілу систему, об'єднатися і вийти на одні норми. Чому? Це вигідно для нас, тому що виробники робитимуть дослідження води за одним переліком показників. Нині ж, щоб виробнику вийти на європейський ринок, треба виконати всю нашу нормативну базу і зробити додаткові аналізи за європейськими нормами. До речі, в Україні вже є 3–4 види води, які мають статус мінеральних вод у Європі і входять у відкритий реєстр. Але наше завдання — зробити так, щоб усі наші води мали такий статус, адже вони справді унікальні, Європа таких не має.

— Тепер про пакування. Ще з дитинства мінеральна вода в мене асоціювалася зі скляною пляшкою. До речі, вага такої пляшки була 0,5 кг, тобто стільки, скільки важко 0,5 л води. Як зараз? Що змінилося?

— Скло — це, звісно, минуле століття. Сьогодні перейшли на полімерну пляшку, тому що це зручно, вона легка і безпечна. Людина має запит споживати воду будь-де, і щоб їй було при цьому комфортно. Вода в скляній пляшці — презентабельна вода для столу. Це найдорожчий сегмент, вода преміум-класу, яка ставиться, наприклад, під час якоїсь конференції, прийому делегації. Функція скла — показати статус води преміум-класу. Скляна пляшка дорожча за пляшку з ПЕТФ, і це, на мою думку, стало основною причиною переходу на пляшки з ПЕТФ.

— Що можна сказати про структуру води за об'ємом пляшки?

— Безперечно, переважає вода в пляшках 1 л і більше. Вона займає майже 90%. Але є стабільна тенденція до зменшення об'єму пляшки. Якщо раніше ми бачили воду лише в пляшках 1,5 л чи 1 л, то зараз — 0,5 л. Але не є екзотикою вода в пляшках по 0,33 л і 0,25 л, яку можна знайти в будь-якому супермаркеті чи навіть маленькому кіоску. Є й оброблена питна вода у великій тарі. Така вода використовується для забезпечення потреб офісу, а тепер вже і домашнього господарства. В обороті були з полікарбонату на 5 галонів або 18,9 л.

— Деякі споживачі впевнені, що питну воду не можна упаковувати в полімерні пляшки. Буцімто складові полімерів переходять з пляшки в воду і можуть впливати на здоров'я людини, погіршуючи його. Яка думка фахівців щодо цього?

— Це цілковитий міф. Вченими багаторазово доведено цілковиту безпечність упаковки з ПЕТФ. Наприклад, у 2013 р. група іспанських вчених, Альберт Гарт, Франциско Боно-Блей, Антоніо Борелл та Сільвія Лакорте, за заявкою європейських виробників питної води провели дослідження впливу міграції складових полімерних матеріалів для пляшок та закупорювальних засобів на якість бутильованої негазованої питної води. Вони дослідили 362 пляшки зі скла, ПЕТФ та полікарбонату з різною системою закупорювання (кронен-пробка, ковпачок з алюмінію, ПЕ та ПП) із 131 джерела природних мінеральних вод. Пляшки з водою зберігали протягом року, а потім досліджували вміст у воді таких речовин, як фталати,

діетилгексил адипат, алкілфеноли та бісфенол А. У результаті вони були виявлені лише у 5,6% зразках. До того ж всі вони мігрували в дуже малій кількості, яка не може зашкодити організму людини. До речі, пляшки з ПЕТФ із ковпачком з ПЕВТ показали найнижчий вміст цих речовин порівняно зі скляними пляшками з кронен-пробкою з прокладкою із пластизолу полівінілхлориду.

— Які Ваші побажання українцям щодо споживання природної мінеральної та питної бутильованої води?

— Для пиття найкраща — природна мінеральна вода, для приготування їжі та гарячих напоїв — якісна вода з низькою мінералізацією (у великій тарі). Головне — вживати її достатньо щодня. Колись моя родина проживала в невеликому містечку, вода там не була оброблена, але мої діти пили воду з крану. Коли ми переїхали в Київ, воду з крану пити перестали, бо вона не те що була погана, однак органічно від себе відштовхувала. Так як ми воду у пляшках не купували, то мої діти майже взагалі перестали пити воду. Я не звернула на це уваги, поки здоров'я моїх дітей не почало псуватися, і ми пішли до лікаря. Подивившись на формулу розгорненого аналізу крові, лікар спитала: «Чому твоя дитина не п'є воду? У неї загустіння крові». Після того ми почали купувати воду в різній упаковці. Цей приклад може і випадковий, не типовий, але він спонукає всіх нас кожного дня пити воду (бажано до 1,5–2 л).

— Оксано, кілька слів про Ваші особисті враження як пересічного споживача від упаковки.

— Уявіть, що ми зайшли в магазин років 30 тому. Було сіро, убого, нецікаво. Я вважаю, що наші магазини сьогодні такі красиві й гарні саме завдяки упаковці, яка за останні кілька десятирічків стала сучасною, зручною, яскравою та привабливою. Упаковка нині є частиною нашого життя, і ми від цього вже не відмовимось.

— Я дуже дякую, Оксано, за таку професійну розповідь про воду, наче звичайну для всіх нас. Дякую, що розкрили секрети поводження з водою та заспокоїли читачів журналу щодо її безпечності саме в полімерних пляшках. Ж